ఇది ఇంకో ప్రపంచములో

చ. రా.

నా కాలేజీ మధ్యాహ్నము కడపటిపీరీడు పని లేదు. ఇల్లు కాలేజికి అర మైలు దూరములోనే వుంది. అది ఎండకాలము; అందులో చెన్నపురిలో (యీ వూళ్లో hot, hotter seasons రెండేవుంటవి గాబట్టి) రెండు గంటలకు మరల కాలేజీలో నుండాలి. ఈ లోపలనే యింటికి వెళ్లి ఒక్క కునుకు తీసి ఫలహారమూ అదీ చేసి రావచ్చునని యింటికి వెళ్లాను. మేడపైనగదిలో తలుపుదగ్గరగా పడకకుర్చీ వేసి పనిచేయకపోయినా అలసటగా వుంటూవుండే నాశరీరాన్ని అందులో పడవేశాను. ప్రక్కననేవున్న ముందటిరోజు పత్రికను దీసికొని పేజీలిటూ అటూ తిరగవేయడానికి ప్రారంభించాను. అందులో ఒకచోట 'భగ్నహృదయుల ఆత్మహత్యలు' అని పెద్దక్షరాలతో కనిపించింది ఏమిటా అని చూచాను ఎవరో ఒక అబ్బాయి అమ్మాయి ప్రేమించుకొన్నారట. పెళ్లాడే దారిలేకపోతే ఆత్మహత్య చేసికొన్నారట. ఇది సారాంశం. ఇటువంటి వెన్నో యీపాడు ప్రపంచంలో అంటూ ఆలోచలో బడిపోయాను. ప్రక్కన నిలబడి ఏదో సణుగుతూ వుంది దేవి; నేనది వినిపించుకోలేదు. నాచేతిలోని పత్రిక యెపుడు క్రిందపడిపోయిందో, నాఆలోచన లెంతవఱకు సాగి ఆగిపోయాయో మాట్లాడనందుకు కోపముతో మా దేవిగారేమి ప్రతిజ్ఞలచేసి వెళ్లారో నాకేమీ జ్ఞాపకంలేదు!

* * *

ఎంతోమంది ఎన్నో ఘోరమైన నేరాలు చేస్తూవుంటారు. వారివంక చట్టము తేరిపార చూడలేదు.

ఎందుకు?

సంఘం వారికి శ్రీరామరక్ష. అందులోని ఆచారాలు కట్టుబొట్లూ వారికి వజ్రకవచాలు. న్యాయాయుధాల్తో వీనిని చీల్చివేస్తే?

ఎంతమంది నేరస్థులు?

ఎంతమంది హంతకులు?

హైకోర్టులో ప్రధాన న్యాయమూర్తి స్థానంలో కూర్చునివున్నా. నాలాగే స్వదేశీదుస్తుల్లో మెళ్ళో తెల్ల పేలికలు, పీకబిగింపులు లేకుండా గాలి నిరాఘాటంగా వచ్చి పోవడానికి వీలుండే జిబ్బాలూ ధోవతులూ ధరించి న్యాయవాదులంతా క్రిక్కిరిసివున్నారు. ప్రేక్షకుల స్థానంలో స్థలమెంతమాత్రమూ వున్నట్లే లేదు. అపుడు నావద్దకు అఫీలుకు వచ్చివుండే విచిత్రమైన కేసు ప్రభావమే యిదంతా.

ఆ కేసు వివరాలు క్రిందట కోర్టుజడ్జిమెంటు ఆ ముందురాత్రి ఆదినం తెల్లవారి కోర్టుకు వచ్చేంతవఱకు చదివి ఆలోచిస్తూనేవున్నా. అనంతపురంలో రఘుపతిరావు డిష్టికలెక్టరు. ఆయనపత్ని జానకమ్మ. వీరి కుమారుడు ఆనందరావు. అపుడు బి.ఎ. తరగతి చదువుతూవుండేవాడు వారింటిముందే నారాయణరావు దుర్గాబాయి దంపతులుండేవారు వారికి కమల ఒకతేకుమార్తె మెట్రికులేషన్ చదువుతూవుండేది. కమలా ఆనందరావులు పరస్పరము ప్రేమించుకొన్నారు. వారిద్దరూ వివాహమాడడానికేలాంటి అడ్డంకులూ లేవు. కాని రఘుపతిరావు నారాయణరావు జానకమ్మ దుర్గాబాయికూడా యీ సంబంధాని కొప్పుకోకపోతే ఎన్నోవిధాల చెప్పిచూచి ఉపయోగంలేకపోతే ఆనందరావు కమల ఆత్మహత్యచేసుకున్నారు. ఆనందరావు తాను చనిపోవుటకుముందే తమమృతికి తమ తలిదండ్రుల అసమ్మతే కారణమని నిరూపిస్తూ పోలీసు

వారికొక వుత్తరం వ్రాసివుంచాడు దానిపై పోలీసువారు రఘుపతిరావు జానికమ్మ నారాయణరావు దుర్గాబాయమ్మగారలపైన కేసు పెట్టారు అనంతపురం సెషన్సుజడ్జి యీ కేసు విచారించి ప్రతి వకరికీ పదేళ్లు కఠినశిక్ష వేశారు. ఇది అన్యాయమని హైకోర్టులో నావద్ద యీ కేసు అఫీలుకువచ్చింది. ఇది అసలుకథ.

కేసు ప్రారంభించడానికి అనుమతియిచ్చాను క్రిందకోర్టులో కేసుకు సంబంధించిన రికార్డంతా నా బల్లమీద ఒకవైపుగావుంది నిందితుల బోనులో రఘుపతిరావు జానికమ్మ, నారాయణరావు దుర్గాబాయి నిల్చునివున్నారు. కోర్టంతా నిశ్శబ్దంగావుంది. ఈ కేసుకు జ్యూరీలను ప్రత్యేకంగా యేర్పరచి పిలిపించాను. వారందరు తలిదండ్రుల వొత్తిడికో పెద్దలభయానికో చిన్నపుడు తమ కొంతమాత్రమూ యిష్టములేకుండా ప్రేమించినవారిని విడిచిపెట్టి యితర వాళ్లను పెళ్లాడి జీవితమంతా ఆ ఆనందాన్ని అనుభవిస్తున్నవారే.

కేసును పునర్విచారణ జేయవలసిన ఆవశ్యకత నాకేమీ కనిపించలేదు. కాని నిందితులు తాము దోషితులని ఒప్పుకుంటూరాలేదా అనే విషయము ముందు తేలవలసివుంది తదుపరి యిటువంటిది చట్టముదృష్టిలో నేరమేనా అని నిర్ణయింపవలసివుంది. అంచేత మొదటిదాన్ని నిర్ణయించుకోడానికి నిందితులను జూచి 'మీరు ఆనందరావు వ్రాసివుంచిపోయిన వుత్తరాన్ని యెఱుగుదురుగదా' అన్నాను ఔనన్నారు ప్రాసిక్యూటరుతో ఆనందరావు వ్రాసిన ఉత్తరము కటపటిభాగాన్ని చదువమన్నా. ఆయన ఈలా చదివాడు

'ఆరాత్రే మానాన్నా మాఅమ్మా రాజమండ్రి సంబంధాన్నిగూర్చి మాటాడుకుంటూవున్నారు ఆ అమ్మాయి యింటరు చదివిందనీ, జిల్లాజడ్జికూతురనీ, ఐదువేలుకట్నమనీ, నన్నింక చదివించడానికి సహాయం కలుగుతుందనీ, అంచేత తప్పకుండా ఈ వేసవి శెలవుల్లోనే పెళ్లిచేయాలనీ, మరుదినం తెల్లవారి నన్నడిగి అందరుఒప్పుకున్నారని వ్రాయదలంచుకున్నామనీ అనుకున్నారు. నాప్రాణాలు పైకెగిరిపోయాయి అంత త్వరగా పెళ్లివిషయం వస్తుందని నేననుకొనివుండలేదు.

తెల్లవారి భోజనానంతరం మాఅమ్మనాన్న నన్ను పిలిచారు సంబంధం సమాచారమంతా జెప్పారు. దాన్ని నేవిధాలగా వర్ణించారు. నాకు ప్రాణాల్లో ప్రాణాలు లేవు తుదకు నా అభిప్రాయ మేమిటని అడిగారు

'పెళ్లి కవసరమేమి? ఇంకా ఎంతో చదవవలసివుందని మీరేఅన్నారు' అని ఎప్పటిలాగే తప్పించుకోడానికి చూచాను.

'అందుకే మరి. చదువుకూడా సహాయంచేస్తారని చెప్పలా? సరే. నేనువ్రాశేస్తాను వారికి అన్నీ నిర్ణయించుకొమ్మని. ఇటువంటి సంబంధం దొరికిందని సంతోషించు.'అని ఒక ధోరణిలో మాట్లాడారు మానాన్న.

'నాన్నా—'అని వారివైపుచూచాను.

'ఇంకా ఏమిటి?' అని విసుగు చూపించారు.

'నాకిపుడు ఏసంబంధమూ అక్కర్లేదు ఈ సమాచారం మీతో ఇదివరకెన్నోమార్లు చెప్పాను.'అని దీనంగా వారివైపుచూచాను '

నిందితుల బోనులోనుండి జానికమ్మ యేడ్పు వినిపించింది పోలీసుజవాను ఊరకుండండిఅని గద్దించాడు.

ప్రాసిక్యూటరు తన చదువు సాగించాడు.

'నీఖర్మం ఏంకాలింది? ఇలాటి దుర్బుద్ధులు పుడుతున్నా యేమిటిరా? ఇకచాలించు మురిపెముగా ఒకడేనని పెంచినందులకు బాగా తయారయావు. ఇంత మంచి సంబంధాన్ని వద్దంటావు' అని గద్దించాడు మానాన్న

'ఎదుటింటికి అంతచనువుగా పోవద్దని నేనెన్నోమార్లు చెప్పానుకూడా వీడింతకువచ్చాడు' అన్నది మాఅమ్మ.

'ఓహో! అదా కథ ఏమిటిరా! నారాయణరావు గారి అమ్మాయిని పెళ్ళాడాలనివుందా?' అని హాస్యం జేశాడు నాన్న.

'అది కాదు నాన్నా. ఇపుడు—' ఇంతలో మా అమ్మ

'వీని ఉబలాటంచూస్తే ఆలాగే అనిపిస్తుంది' అంది

'నిజంగా?' అని ఒక్కగంతేశారు మానాన్న.

నాకు సమయము చిక్కింది తరువాత నేను ఏమి చేసినా ఉపయోగముండదనుకున్నా. నేను ఎంతో కాలంనుండి కాచుకొనివున్నది ఈసమయానికే. నా హృదయంలోని అభిప్రాయాల్ని వారిముందు పెట్ట దలంచుకొన్నాను. కొంచం ధైర్యంతెచ్చుకుని

'నిజమేనాన్నా. కమల అన్నివిధాలా నాకు తగింది. మీరుకూడా ఆవిడెంతో మంచిదని అంటూవుంటారు మేమిద్దరూ మూడేళ్ళనుంచీ ఒకరినొకరిని బాగా యెరుగుదుము. మేము ఒకరినొకరు—'

నేను ముగించకముందే సింహంలాగ గర్జిస్తూ చాలించు! నీ వెధవకబుర్లు. ఇంతచదువూ, పెద్దకుటుంబము, ఇంతకట్నము, ఇన్నిలాంఛనాలూ, చదువుకు పోసేడంతడబ్బు—ఇన్నిటితో ఇంతమంచి సంబంధము విడిచిపెట్టి ఆపూటకాపూటకు అందతుకులయ్యే ఏభై రూపాయల ఉద్యోగస్థుని కూతురినా పెళ్ళాడాలని నిశ్చయించేవు—' అని ఎలక్ష్యాఘునిష్టులాగ పదినిముషాలు గ్రుక్కతిరుగకుండా ఏమోమోఅన్నాడు. ఆయన ముగించారో లేదో 'ఈవెఱ్ఱివేషాలుమానేసి మీనాన్నగారు చెప్పినట్లు నడచుకో' అంది తల్లిగారు ఇరవై యేళ్లనుండిపెంచిన గారాబాన్నంతా జూపిస్తూ—'

'తరువాత నారాయణరావుతో ఆనందరావు సంప్రదించడం చదవండి' అన్నా పబ్లిక ప్రాసిక్యూటరుతో. ఆయన ఇలా చదివాడు.

'ఇష్టమువచ్చినట్లు పోనివ్వకుండా ఆటంకపరిస్తే పుట్టించిన తలిదండ్రులనూ, సృష్టించిన దేవుణ్ణికూడా లెక్కచేయకుండా చేసే వయస్సునాది ఆసాయంత్రం నారాయణరావుగారింటికి వెళ్ళాను వారికి దుర్గాబాయికి మాయింటజరిగిన సమాచారాలు నాఉద్దేశాలు మాతండ్రిగారికీ వారికీ వున్న స్నేహము అన్నీచెప్పి నారాయణరావుగారిని కమలను నాకిచ్చి పెళ్లిచేయమన్నికోరాను లేకపోతే నేనుస్వాతంత్ర్యంగా జీవించుట కొక వుద్యోగం సంపాదించుకొనేవఱకూ వూరకుండి తరువాతనైనా నమ్మకంగా నాకేయిచ్చి పెళ్లిచేస్తానని వాగ్దానంచేయమని ప్రార్థించాను కమల తలుపు చాటునుండి తొంగిచూస్తూ యేడుస్తూ నిల్చుని వుంది నారాయణరావు తలవాలవేశారు దుర్గాబాయి కాళీ స్వరూపందాల్చింది.

'మా తమ్ముడికి మొదటిపెళ్ళాం పోయినప్పటి నుండీ మాకమలనిచ్చి పెళ్లిచేయాలనివుంది. వానికింకా యిద్దరుబిడ్డలు. వాళ్లతో ఒంటరిగా బాధపడలేక చస్తూవున్నాడు అంతేగాకుండా మేనరికం. పుట్టిల్లు సౌఖ్యంగావుండేటట్లు చూడాలి. అంతేగాని ఎవరికీ యివ్వను. మీరెందు కాయాశపడతారు' అని ముఖమటు త్రిప్పుకుంది.

'నీమాటవిని కమలను నీకివ్వడానికి నేను వూనుకుంటే నాఉద్యోగాన్ని మీనాన్నగారు ఊడబెరుకుతారు నేను అష్టకష్టాలపాలవుతాను. ఇప్పటికే కమలకు పదహారేళ్లువచ్చాయి నిదానిస్తే వుపయోగంలేదు. దుర్గాబాయితమ్మునికేయిస్తే బాగుంటుందని అనుకుంటున్నా. అతనికి నూగురూపాయలు జీతం—' నారాయణగావు ముగించకముందే

'నావిన్నపము అంగీకరించి కొంతకాలం ఓపిక పట్టలేరూ? మీకేమీ భయమక్కర్లేదు—' అంటూ ఏమోమో పిచ్చివానిలాగ వదరుతూ అనేకవిధాల నారాయణరావును బ్రతిమాలాను.

నారాయణరావుకు నా దీనస్థిచూచి గుండె నీరయింది సానుభూతిచూపెడుతూ మాట్లాడినా యే నిర్ణయానికీ రాలేకపోయాడు. 'మాకమలను నీకెపుడూ

యివ్వము. ఎందుకు వూరికే యీరాద్ధాంతాలు. ఇక వెళ్లండి. చాలు క్షుద్రవాళ్ల వ్యవహారాలు.' అని దుర్గాబాయి నిరసించడం ప్రారంభించింది

'మేనమామగారికి నన్నిస్తే నేనెక్కడో వురేసుకుంటాను. నాకొద్దు'అంది లోపలనుండి కమల. దుర్గాబాయి ఒక్కగంతు వేసింది. 'నీదుంపతెగా! ఇంత దానివై నావటే! నీకు మేనరికంవద్దు డిప్టికలెక్టరుగారి అబ్బాయి కావాలా' అని లోపలికివెళ్లి యేమందో ఏమోకాని 'అయ్యో నానోయ్, చచ్చాను'అంటూ లోపలనుండి కమల కేక వేసింది. నారాయణరావు గారు లోపలికిపరువెత్తారు. బెల్లంగొట్టిన గుండ్రాయి లాగ కదలమెదలకుండా అలాగే కూర్చున్నా. ఆశాపాశం తెగిపోయింది

లోపలనుండి నారాయణరావువచ్చారు. 'ఏమంటా'రన్నా 'వుపయోగంలేదు. మీరు వెళ్లడం మంచిది' అన్నారు—'

'అంతవఱకు చాలు దాన్ని మద్దాయీలకు చూపించు' అన్నాను ప్రాసిక్యూటరుతో. ఆ వుత్తరం నలుగురు మద్దాయీలు చూచారు.

అంత నేను మద్దాయీలవైపుతిరిగి 'ఈవుత్తరం విన్నారుగదా! ఇందులోనిసంగతు లెంతవఱకు నిజం!' అని ప్రశ్నించాను. నలువురు పైన వ్రాయబడిన సంగతులన్నీ నిజమేనని అంగీకరించారు.

'అయితే కమలా ఆనందరావుల మృతికీ మీప్రవర్తనకు సంబంధమేమైనావుందని మీరు అంగీకరిస్తారా?' అని నిందితుల మరీ ప్రశ్నించాను.

'సంబంధ మేముంది? వాళ్లకర్మం గాకపోతే?' అన్నాడు రఘుపతిరావు వేదాంతధోరణిలో.

'ఆనందరావే మాకమలకొంపదీశాడు వానివల్లనే కమల చచ్చిపోయింది' అన్నది పాముపగ చూపిస్తూ దుర్గాబాయి.

'మా స్వార్థపరత్వప్రవర్తనే మూరాత్మసత్వమే వారిద్దరిమృతికి కారణం, వేరే ఏమీలేదు' అన్నాడు నారాయణరావు పశ్చాత్తాపాగ్నిని కన్నీట ఆర్పుతూ.

'నిజంగా. అదేకారణం' అంది జానకమ్మ అల్లారుముద్దుగా ఇరవైసంవత్సరములు పెంచి పెద్దచేసిన కుమారుని అన్యాయంగా పోగొట్టుకొంటినిగదా అనే దుఃఖంతో.

నిందితుల న్యాయవాదిలేచి 'ప్రభూ! వీరి నలువురిలో ఇద్దరుమాత్రమే చనిపోయినవారి మృతికి కారణము తామేనని ఒప్పుకుంటున్నారు. అదికూడా వారికిగలిగిన దుఃఖాతిశయముచే వారాలా అంటున్నారుగాని నిజంగాగాదు. కాబట్టి అదొక కారణంగా దేవరవారు లెక్కింపకూడదు. అని నామనవి.' అని నిందితులు హృదయపూర్వకముగా అంగీకరించే దోషమును న్యాయదృష్టిలో తుడిచివేయాలని ప్రయత్నించాడు ఆ న్యాయవాది.

'అయితే చేసినతప్పుకు హృదయపూర్వకంగా పశ్చాత్తాపంగలిగి తమదోషాన్ని ఒప్పుకోవడంగూడా న్యాయము గమనింపకూడదన్నమాట' అన్నా న్యాయవాదితో. అందరు నవ్వారు.

ప్రాసిక్యూటరుతో 'విచారింపవలసిన విషయములేమీ లేవు. మీ మీవాదనల కానివ్వచ్చు' అన్నా.

ప్రాసిక్యూటరు లేచాడు. తలపాగా క్రిందపడిపోతుందేమో తన ఆర్గ్యుమెంట్సుమధ్య అని చక్కా ఒత్తుకున్నాడు. జిబ్బా క్రిందకు సరిగా యీడ్చి కూర్చున్నపుడు పడినమడతల సరిచేసుకున్నాడు. జేబులో నుండి చేతిగుడ్డతీసికొని కొనల రెండుచేతులతోనూ పట్టుకొని నడిమిభాగం నాసికరంధ్రాలవద్ద అటూ ఇటూ నాలుగుమార్లుఈడ్చి విదిలించి చేతితో పట్టుకున్నాడు వుండగా. గొంతుసవరించుకొన్నాడు.ఈలా ఆరంభించేశాడు.

'న్యాయమూర్తీ! జ్యూరీ మహాశయులారా! కేసువివరాలన్నీ మీరంతా చదివేవున్నారు. ఈ హత్యాపరాధములో చనిపోయిన కమలాఆనందరావులు తలిదండ్రులు తమవుద్దేశాలకు ఆటంకం కలిగించేటంతవఱకు అన్నివిధాలా సంతోషంగానేవున్నారు. వారికేలాటి సంకటాలూ లేవు. ఇది మొదటివిషయము.

ఇది ఇంకో ప్రపంచములో

రెండవది కమల ఆనందరావు వారిష్టమువచ్చినట్లు వివాహమాడడానికి ఆటంకంకలిగిస్తే వెనక ఎంతో బాధలతో జీవితాలుగడుపుతారని వారు స్పష్టపరచారు. కమల తాను ఆత్మహత్య చేసుకుంటానని కూడా చెప్పింది.

మూడవది. పిల్లలకు తమవిషయములు అర్థము చేసికొనుటకు తగినంతజ్ఞానము లేకుంటే తలిదండ్రులు వారిని బలవంతపెట్టినా భయములేదు. ఈ కేసులో బాధింపబడినవారిరువురూ చక్కగచదువుకొని ప్రపంచజ్ఞానమెఱిగి తమకష్టనష్టములు గుర్తించినవారే.

నాల్గవది. వివాహం వద్దనడానికి కారణం స్వార్థపరత్వముతప్ప వేరేయేమీలేదు. ఇందు తమఆశయాలను పరిపూర్తి చేసికొనడానికి ఇతరులను బలియివ్వాలనే నికృష్టాభిప్రాయం స్పష్టమౌతూంది. ఈవిషయమై ఆనందరావే తనవుత్తరం కడపట ఏమివ్రాశాడో చూడండి. 'నాసౌఖ్యం చూస్తూన్నానని మాతండ్రి చెప్పడం లోకాన్ని మెప్పించడానికి అది అసత్యం. తనకు గొప్పవారు వియ్యంకులు గావుండాలనీ, కట్నం డబ్బుపెట్టెలనిండాలనీ, చదువుచెప్పించడానికి డబ్బు సులభంగారావాలనీ మానాన్నగారి అభిప్రాయం దానికి నన్ను నాజీవితసౌఖ్యాన్ని బలియివ్వ దలంచారు దీనికి మాతల్లితోడయింది. ఇరవైయేళ్లుగా నన్ను వారంత గారాబముగా పెంచింది ఇందుకే అయితే వీరికన్నా రాక్షసులు నయం.

ఇక నారాయణరావు దుర్గాబాయి అంతే. దుర్గాబాయి తమ్ముని సుఖపెట్టాలనీ, కూతురిని పుట్టినింట వుంచాలనే చూచిందిగాని మరేవిషయం గమనించిందిగాదు. ఆలాచేస్తే ప్రాణందీసికొంటానని కూతురు చెప్పినారాక్షసిలాగ మీదపడిరక్కిందేగాని కన్నకూతురని కరుణ లేశమైనా చూపిందిగాదు ఇందులో అన్యాయం కళ్లారా చూచినా నారాయణరావుగారు ఆమెకే తోడ్పడ్డారు.

ఇటువంటి స్వార్థపరుల ఆశయాలకు బలై జీవితకాలమంతా జీవచ్ఛవాలలాగు బ్రదికేదానికంటె మేముచావడం మెఱుగని నిశ్చయించాము మా చావుకు వీరు నలువురుతప్ప వేరేమీ కారణంలేదు. పుట్టించినవారికి చంపేహక్కుకూడా వుంది అని సంఘం ఒప్పుకొని దీన్నిసహించి విడిచిపెట్టితేతప్ప ఓరందరినీశిక్షించి మా అటువంటి నిర్భాగ్యులికమీద నైనా బాగుపడేటట్లు చేయవలసినబాధ్యత ప్రభుత్వం మీదవుంది ' "

దీన్ని ఎవరూ కాదనలేరు. కాబట్టి ఈనిందితులకు క్రిందికోర్టులో యివ్వబడినశిక్ష ఇక్కడకూడా ఖాయపరచాలని నామనవి.'

నిందితుల న్యాయవాది లేచాడు నిందితులవంక చూచి సాభిప్రాయంగా నవ్వాడు చేతులచొక్కామడచుకొని చిన్నగాతగ్గాడు "న్యాయమూర్తీ! జ్యూరీ మహాశయులారా! అసలు నా మొదటి ఆర్గ్యుమెంటు ఏమిటంటే యీ నేరము హత్యానేరము కానే కాదని. దీన్ని హత్యఅనడానికి చట్టమంతా పరిశోధించినా ఆధారం కనపడడంలేదు పోనీ నిందితులే అంగీకరిస్తూవున్నారే అంటే వారికికలిగిన దుఃఖమువలన వారాలా అంటారేగాని నిజానికిగాదు ఇం తే గాకుండా చట్టదృష్టిలో ఇవి నేరాలేగాదు. ఈ చట్టవిరుద్ధమైన నేరాన్నికల్పించి వీరి నీవిధంగా నిర్బంధించినందులకూ ప్రభుత్వమువారేమిచెప్పదురో చూడవలసివుంది. వీరిని తక్షణం విడిచిపెట్టాలి.

తరువాత. తలిదండ్రులకు తమపిల్లల వివాహాదివిషయాల్లోసర్వాధికారాలువున్నవి వారవి యిష్టము వచ్చినట్లు వినియోగించుకోవచ్చు ఈ సాంఘికహక్కుతో చట్టము జోక్యము కలిగించుకోగూడదు. పిల్లలు తమయిష్టప్రకారము వివాహముజరగలేదని ఆత్మహత్యగావించుకొని తలిదండ్రులు గోషులంటే అంతకంటె వింతఏమీవుండదు. ఆలాఅయితే ఆత్మహత్యలు చేసుకునే వాళ్లంతా ఏవిరోధభావంతోనో

ఎవరో కారణమంటూ వ్రాసివుంచిపోతే వారంతా శిక్షింపబడవలసినదే వీరు నిర్దోషులు. ఏహత్యాచేయలేదు చనిపోయినవారు స్వహస్తాలతో ప్రాణాలుతీసుకొన్నారు. వీరిని వెంటనే విడిపించడానికి వుత్తరువు దయచేయాలి. జ్యూరీమహాశయులకంతా ఈవుత్తరువు ఎంత సమంజసంగా వుంటుందో తెలిసేవుంది" అని జయించిన వాడుమల్లె వికసించిన ముఖంతో కూర్చున్నాడు

జ్యూరీల అభిప్రాయం తెలుసుకోడానికి కొంతసేపు పట్టింది వారు తుదకు ఇచ్చిన అభిప్రాయం ఇది. "నిందితులే దోషులనుట స్పష్టము. కాని చట్టము దృష్టిలో ఇదినేరము కాదు"

అంతా నా తీర్మానానికి చెవులు నిక్కించి చూస్తున్నారు. నాతీర్మానమిది. నిందితులు నేరుగా హత్య చేయకపోయినా ఇండైరెక్టుగా వారి మృతికి కారణమయ్యారు ఆసంగతివారే అంగీకరిస్తూవుంటే కాదనడం సరికాదు. కాని వారు చనిపోతారనే సందేహం నిందితులకు లేకనే ఆలాప్రవర్తించారు. అది తమపిల్లల కెంతమాత్రమూ యిష్టంలేదని యిష్టంలేని బలవంతబ్రాహ్మణార్థాలవలన కలిగే కష్టనష్టాలచే ప్రపంచమంతా బాధపడుతుందని వారికి బాగా తెలుసు. అదీగాకుండా ఉన్నతవిద్యాధికులైన రఘుపతిరావు నారాయణరావు అన్నీతెలిసి ఆలాచేయడం నేరము తప్పక ఔతుంది ఇప్పటి న్యాయచట్టములో ఇట్టి నేరాలకు శిక్ష ఎక్కడావిధింపబడలేదని విడిపించేటందుకు వీల్లేదు. చట్టము కలగచేసికొనదని సంఘము తన యిచ్చవచ్చినరీతి ప్రవర్తిస్తూ ఘోరహింసలకు ఆత్మహత్యలకు నిలయమై పోతూవుంటే చట్టమే తప్పక సంబంధం కలుగచేసికోవాలి. నేనీ నేరాన్ని 302 వ సెక్షనుక్రింద ఒక సబ్ సెక్షనుగా ఎంచుతున్నా.

నిందితులలో రఘుపతిరావు దుర్గాబాయి వీరిద్దరు చాలాక్రూరంగా వర్తించారు కాబట్టి వీరికి క్రిందికోర్టు శిక్షనే ఖాయపరుస్తున్నాను నారాయణరావు జానకమ్మ పైవాళ్లకు ప్రక్కతాళాలు వేశారు. కాని యిపుడు తమతప్పుకు పశ్చాత్తాప పడుతున్నారు. కాబట్టి వీరిశిక్షను చెరిఐదుసంవత్సరాలు తగ్గిస్తున్నా. ఈశిక్షలు ఇతరావారికి మార్గదర్శకంగా వుంటవని అనుకొంటాను.

నాతీర్మానం ముగించానో లేదో కోర్టులో పెద్ద గోల చెలరేగింది. నిందితులు గోధనధ్వాను లందులా గలసి చెవులు చిల్లులుపడ్డాయి.

* * *

మాదేవిగారు ప్రక్కననిలబడి 'ఏమిటి మధ్యాహ్నం ఈ కుంభకర్ణుల నిద్ర. రెండుగంటలౌతూంది ఇంకా లేవరేం? కాలేజికిపోరూ?' అంటూ చెవిదగ్గర అరుస్తూవుంది ఫలహారమంతా బల్లమీదపెట్టి.

కళ్లు నలుపుకొంటూ 'ఓహో ఇదంతా స్వప్నలోకంలోనా?' అన్నా ఆశ్చర్యం ప్రకటిస్తూ.

'మీరీలోకంలో ఎపుడూ వుండరుగా మరి' అని అంటించింది దేవి